

Reseptin muutokset 2022

Rakenteisen annostuksen kirjaaminen

Heikki Virkkunen

Terveystieteiden ja apteekkien koulutus 19.1.2022

Reseptin rakenteinen annostus (15.3.2022 alkaen)

- **Rakenteisen annostuksen kirjaamien reseptille tulee mahdolliseksi 1.5.2022 alkaen, jolloin**
 - **Apteekkijärjestelmien** otettava käyttöön **rakenteista annostusta** tukeva järjestelmä
 - Pystyy toimittamaan ”rakenteisen annostuksen reseptin”
 - **Potilastietojärjestelmillä** on oltava **eteenpäin yhteensopiva** järjestelmä
 - Pystyy lukemaan rakenteisen annostuksen reseptin (tekstinä)

Reseptin rakenteinen annostus

- **Rakenne, jolla annostustiedot pystytään kirjaamaan rakenteisesti 80-90 % resepteistä**
 - **Useita annoksia voi määrätä vain päivittäin tai viikoittain**
 - 1 tabletti 3 kertaa päivässä
 - 1 tabletti maanantaisin, 1 tabletti keskiviikkoisin ja 1 tabletti perjantaisin
 - **Yhden annoksen voi määrätä kuitenkin mille ajanjaksolle tahansa***
 - 2 tablettia joka toinen päivä / 4 tablettia 28 pv välein
 - 1 tippa 4 tunnin välein
 - **Lopuissa ohje kirjoitettava edelleen vapaana tekstinä**
 - mm. muuttuvia annostuksia (nousevat ja laskevat annostukset) ei toistaiseksi pysty kirjaamaan rakenteisesti yhdellä määräyksellä, esim.
 - 1 tabletti kerran päivässä viikon ajan, sen jälkeen
 - 1 tabletti joka toinen päivä viikon ajan, sen jälkeen lopetetaan
- *ajanjakso ilmaistava kuitenkin päivinä tai tunteina

Rakenteisen annostuksen hyödyt

- **Kun annostus kirjataan rakenteisesti,**
 - **Järjestelmä tuottaa käyttöohje-tekstin automaattisesti**
 - Lääkärille ei ”ylimääräistä” ohjeen tekstiksi kirjoitusta
 - Apteekkien ”annostusohjeen aukikirjoittamisen” tarve vähenee
 - **Virhemahdollisuus kirjoittamisessa vähenee**
 - **Ohjeet yhtenäistyvät – helpommin ymmärrettävissä potilaalle**
 - **Annostuksen oikeellisuustarkistukset mahdollistuvat**
 - Järjestelmä voi tarkistaa annostuksen ja huomauttaa ylisuuresta tai liian pienestä (tehottomasta) annostuksesta

Rakenteisen annostuksen hyödyt

- **Annostustiedot tallentuvat rakenteisesti reseptikeskukseen**
 - PTJ:n lääkityslistalla olevia rakenteisia annostustietoja ei tarvitse kirjoittaa / muuntaa tekstiksi reseptille
 - Reseptikeskuksesta haettu (tekstimuotoinen) annostustieto ei ”päällekirjoita” oman järjestelmän rakenteista tietoa

→ **Annostustietoja ei tarvitse uudelleen kirjata**

- Paitsi tietysti silloin kun annostus muuttuu

- **Huom!** Rakenteisten annostustietojen lisäksi **reseptille tallentuu aina** (rakenteisten tietojen perusteella muodostettu) **tekstimuotoinen annostusohje**

Rakenteinen annostusohje

Rakenteisen annostuksen kirjaaminen

Rakenteisen annostuksen kirjaaminen

Lääkkeen annostusohje

Annostusohje

Annostusohje rakenteisena

Annostusohje vapaamuotoisena

Tarvittaessa otettava lääke ☐ Kyllä ☒ Ei

Fysikaalinen annos ☐ Kyllä ☒ Ei

Annos ja yksikkö

1

(esim. 1 tai 1-2 tablettia)

tabletti

Annosten käyttö *

päivittäin

Montako kertaa päivässä?

3

(esim. 2-3)

[Tarkenna annoksia >](#)

Annostuksen kesto

☒ Ei määriteltyä kesto ☐ Määritelty kesto

Antoreitti

Lääke tauolla

☒ Ei
☐ Kyllä

Lääkepakkaukseen tulostuva käyttöohje

1 tabletti 3 kertaa päivässä.

Käyttöohjeen lisätieto

(esim. ruokailun yhteydessä)

250 merkkiä jäljellä

- Yksinkertaisimmillaan kirjaat vai 2 numeroa (jos oletus arvot on kohdallaan)
- **Käyttöohje** tuotetaan automaattisesti
- **Huom.** Esityksessä käytetyt kuvat ovat Kelaimen testi-versiosta ja ovat vain esimerkki rakenteisen annostuksen kirjaamisalustasta

Rakenteisen annostuksen kirjaaminen

Annostusohje

Annostusohje rakenteisena

Annostusohje vapaamuotoisena

Tarvittaessa otettava lääke ☐ Kyllä ☒ Ei

Fysikaalinen annos ☐ Kyllä ☒ Ei

Annos ja yksikkö
(esim. 1 tai 1-2 tablettia)

tabletti ▼

Annosten käyttö * ▼

Montako kertaa päivässä?
(esim. 2-3)

[Tarkenna annoksia >](#)

Annostuksen kesto

☐ Ei määriteltyä kesto ☒ Määritelty kesto

Alkaen

Kesto ▼

Päättyen

Antoreitti

▼

Lääke tauolla

☐ Ei
☒ Kyllä

Alkaen päivästä *

Päättyen päivään

Lääkepakkaukseen tulostuva käyttöohje

1 tabletti 3 kertaa päivässä
mahalaukkuun. Ruokailun
jälkeen.

Käyttöohjeen lisätieto
(esim. ruokailun yhteydessä)

233 merkkiä jäljellä

- Rakenteinen annostusohje koostuu
 - Säännöllisyys
 - Annostus
 - Lääkkeen käytön kesto ja tauotus
 - Antoreitti
 - Käyttöohjeen lisätietoteksti

Rakenteisen annostuksen kirjaaminen

- Käyttäjä voi aina valita tallentaako annostustiedot **rakenteisesti** vai **tekstinä**
- Jos annostus kirjataan rakenteisesti, tekstimuotoinen ohje muodostuu automaattisesti rakenteisten tietojen pohjalta
- Tekstimuotoinen ohje tallentuu joka tapauksessa reseptille

Lääkkeen annostusohje

Annostusohje

Annostusohje rakenteisena Annostusohje vapaamuotoisena

Tarvittaessa otettava lääke ☐ Kyllä ☒ Ei

Fysikaalinen annos ☐ Kyllä ☒ Ei

Annos ja yksikkö Valitse ▼
(esim. 1 tai 1-2 tablettia)

Annosten käyttö * päivittäin ▼

Montako kertaa päivässä?
(esim. 2-3)

Annostuksen kesto ☒ Ei määriteltyä kestoä ☐ Määritelty kesto

Antoreitti ▼

Lääke tauolla ☒ Ei ☐ Kyllä

Annosten tietojen kirjaaminen - Säännöllisyys

Rakenteinen annostus

- Lääkkeestä tulee kirjata, onko kyseessä **tarvittaessa** (vai säännöllisesti) **käytettävä lääke**
- Oletus arvona on Ei (eli kyseessä on säännöllisesti käytettävä lääke)

Lääkkeen annostusohje

Annostusohje

Annostusohje rakenteisena Annostusohje vapaamuotoisena

Tarvittaessa otettava lääke ☐ Kyllä ☒ Ei

Fysikaalinen annos ☐ Kyllä ☒ Ei

Annos ja yksikkö Valitse ▼
(esim. 1 tai 1-2 tablettia)

Annosten käyttö * päivittäin ▼

Montako kertaa päivässä?
(esim. 2-3)

Annostuksen kesto ☒ Ei määriteltyä kestoä ☐ Määritelty kesto

Antoreitti ▼

Lääke tauolla ☒ Ei ☐ Kyllä

Annosten tietojen kirjaaminen - Annosyksikkö

- Ensin* valitaan **annosyksikkö**
 - Annos voidaan antaa fysikaalisena annoksena (esim. mg), mutta reseptillä on pääsääntöisesti **suositeltavaa käyttää ”potilasystävällistä” annosyksikköä** (esim. tabletti, tippa, suihkaus)
 - Voi tulla myös valmiina lääkkeen tiedoista
 - Kelaimessa valitaan ensin kumpaa annosyksikkötyyppiä käytetään ja sen jälkeen valitaan käytettävä yksikkö

**järjestyksen ei ole pakko olla tämä*

Lääkkeen annostusohje

Annostusohje

Annostusohje rakenteisena Annostusohje vapaamuotoisena

Tarvittaessa otettava lääke ☐ Kyllä ☒ Ei

Fysikaalinen annos ☐ Kyllä ☒ Ei

Annos ja yksikkö
(esim. 1 tai 1-2 tablettia)

Annosten käyttö *

Montako kertaa viikossa?
(esim. 2-3)

[Tarkenna annoksia >](#)

Annostuksen kesto ☒ Ei määriteltyä kesto ☐ Määritelty kesto

Antoreitti

Lääke tauolla ☒ Ei ☐ Kyllä

Valitse annos
annoskynällinen
annospipetillinen
annospussillinen
annosputkellinen
annosruiskullinen
asettimellinen

Annosten tietojen kirjaaminen - Annosjakso

- Seuraavaksi* määritellään ”**Annosjakson pituus**”
 - ajanjakso, jonka ajalle määrätyn lääkkeen annokset määrätään käytettäväiksi samanlaisena toistuvana sarjana
 - Yleensä se on päivä** (tai viikko)
 - Esim. 1 tabl 3 kertaa **päivässä** (=päivä)
 - 1 tabl ma, ke ja pe (= **viikko**)
 - Yksittäisillä annoksilla voi olla mikä tahansa (tunteina tai päivinä)
- Kelaimessa on ”helpottavat valinnat”
 - Viikon välein = 7pv välein
 - Joka toinen päivä = 2pv välein

*järjestyksen ei ole pakko olla tämä

** tarkkaan ottaen vuorokausi

Lääkkeen annostusohje

Annostusohje

Annostusohje rakenteisena Annostusohje vapaamuotoisena

Tarvittaessa otettava lääke ☐ Kyllä ☒ Ei

Fysikaalinen annos ☐ Kyllä ☒ Ei

Annos ja yksikkö (esim. 1 tai 1-2 tablettia)

Annosten käyttö *

Montako kertaa viikossa?

Annostuksen kesto ☒ Ei määriteltävä kesto ☐

Antoreitti

Lääke tauolla ☒ Ei ☐ Kyllä

Annosten tietojen kirjaaminen – Tasa-annostus

- Sitten päästään varsinaiseen annostukseen
 - Jos kyseessä on ”**tasa-annostus**” eli kaikki annokset ovat samat, riittää (toivottavasti*) että potilastietojärjestelmässä **annos** kirjataan kerran ja ...
 - Kirjataan **montako kertaa** annos toistetaan annosjaksossa (tässä tapauksessa päivässä)
 - Yksinkertaisimmillaan tässä kaikki → **Ohjeteksti** muodostuu automaattisesti
- *Kantaan jokaisen annoksen tiedot tallennetaan erikseen vaikka olisikin ihan samat

Lääkkeen annostusohje

Annostusohje

Annostusohje rakenteisena Annostusohje vapaamuotoisena

Tarvittaessa otettava lääke ☐ Kyllä ☒ Ei

Fysikaalinen annos ☐ Kyllä ☒ Ei

Annos ja yksikkö (esim. 1 tai 1-2 tablettia)

Annosten käyttö *

Montako kertaa päivässä? (esim. 2-3)

[Tarkenna annoksia >](#)

Annostuksen kesto

Antoreitti

Lääke tauolla

Lääkepakkaukseen tulostuva käyttöohje

1 tabletti 3 kertaa päivässä.

Annosten tietojen kirjaaminen – Vaihtuva annostus

- Jos kyseessä on ”**vaihtuva annostus**” eli kaikki annokset eivät ole samat tai niiden ajankohtia on tarkennettu, pitää kunkin annoksen tiedot kirjata erikseen
 - Esim. 1 tabletti aamulla, 2 tablettia illalla
 - Kelaimessa annosten tarkentamiset avataan omaan osioon

Lääkkeen annostusohje

Annostusohje

Annostusohje rakenteisena Annostusohje vapaamuotoisena

Tarvittaessa otettava lääke ☐ Kyllä ☒ Ei

Fysikaalinen annos ☐ Kyllä ☒ Ei

Annos ja yksikkö

(esim. 1 tai 1-2 tablettia)

Annosten käyttö *

Montako kertaa päivässä?

(esim. 2-3)

[Tarkenna annoksia >](#)

Annostuksen kesto ☒ Ei määriteltyä kesto ☐ Määritelty kesto

Antoreitti

Lääke tauolla ☒ Ei ☐ Kyllä

Annosten tietojen kirjaaminen – Päivä annostus 1

- *Vaihtuvassa annostuksessa **kullekin annokselle** kirjataan*
 - **Annosmäärä** (annosyksikkö on kaikille sama)
 - *Lisäksi voidaan tarvittaessa kirjata*
 - Lääkkeen oton **Annosajankohta TAI Kellonaika** (ei kuitenkaan molempia)
 - Huom. Jos arvo kirjataan yhdelle annokselle on jompikumpi arvo kirjattava kaikille
 - Jos kyseinen **annos otetaan vain tarvittaessa** (oletus on **Ei** eli otetaan säännöllisesti)

Annosten tarkennusohje

Yksittäisiä annoksia voi muuttaa, lisätä tai poistaa. Annoksille voi antaa annosajankohdan ja/tai kellonajan sekä tarvittaessa tiedon. Huomaathan, että jos yhdellä annoksella on annosajankohta ja/tai kellonaika, on jompikumpi tai molemmat tiedoista annettava kaikille annoksille.

1. annoksen tiedot

Tarvittaessa otettava Annos ☒ Kyllä ☐ Ei

Annosmäärä * tabletti

Ajankohta ▼

Kellonaika

2. annoksen tiedot

Tarvittaessa otettava Annos ☐ Kyllä ☒ Ei

Annosmäärä * tabletti

Ajankohta ▼

Kellonaika

Annosten tietojen kirjaaminen – Päivä annostus 2

- Vaihtuvassa annostuksessa **kullekin annokselle** kirjataan...
- Se miten annoksia lisätään tai poistetaan riippuu järjestelmästä
 - Kelaimessa on omat **poista** ja **lisää** painikkeet (lisää painike ei näy kuvassa)
- **Ohjeteksti** muodostuu automaattisesti
 - **Huom.** Kuvassa ei näy 3. annos, joka kuitenkin näkyy ohjeessa

Annosten tarkennusohje

Yksittäisiä annoksia voi muuttaa, lisätä tai poistaa. Annoksille voi antaa annosajankohdan ja/tai kellonajan sekä tarvittaessa tiedon. Huomaathan, että jos yhdellä annoksella on annosajankohta ja/tai kellonaika, on jompikumpi tai molemmat tiedoista annettava kaikille annoksille.

1. annoksen tiedot

Tarvittaessa otettava Annos ☒ Kyllä ☐ Ei

Annosmäärä * tabletti

Ajankohta ▼

Kellonaika

2. annoksen tiedot

Tarvittaessa otettava Annos ☐ Kyllä ☒ Ei

Annosmäärä *

Ajankohta ▼

Kellonaika

1 tabletti klo 12.00, 1 tabletti illalla ja tarvittaessa 1 tabletti aamulla.

Annosten tietojen kirjaaminen – Viikko annostus

- Viikottaisessa annostuksessa kirjataan kullekin annokselle **Annosmäärä** (annosyksikkö on kaikille sama) ja **Viikontäpäivä**, jolloin lääke otetaan
- Lisäksi voidaan tarvittaessa kirjata myös **Ajankohta TAI Kellonaika** (ei kuitenkaan molempia)
- Kuvassa näkyvillä vain 1 annos
→ Ohjeteksti muodostuu automaattisesti

Maanantaisin 1 tabletti aamulla,
keskiviikkoisin 1 tabletti illalla
ja 1 tabletti päivällä.

Annosten tarkennusohje

Yksittäisiä annoksia voi muuttaa, lisätä tai poistaa. Annoksille voi antaa viikontäpäivän, annosajankohdan ja/tai kellonajan sekä tarvittaessa tiedon. Huomaathan, että jos yhdelle annoksella on annettu viikontäpäivä tai annosmäärät eroavat, on viikontäpäivä annettava kaikille annoksille.

1. annoksen tiedot

Tarvittaessa otettava lääke

☐ Kyllä ☒ Ei

Annosmäärä *

1 tabletti

Viikontäpäivä

☒ maanantaisin ☐ perjantaisin
☐ tiistaisin ☐ lauantaisin
☐ keskiviikkoisin ☐ sunnuntaisin
☐ torstaisin

Ajankohta

aamulla ▼

Kellonaika

2. annoksen tiedot

Annostuksen kesto ja tauotus

- Määräaikaisille lääkkeille voidaan kirjata **lääkkeen käytön aloituspäivä** (ellei ala heti) sekä **lopetuspäivä** tai **kesto**
- Jos lääke määrätään tauotettavaksi myös **tauon alkupäivä ja** (tarvittaessa) **loppupäivä** voidaan kirjata (harvoin tarpeen reseptillä)
- Huom. Tauon jälkeen lääke jatkuu aina **samalla annostuksella** kuin ennen taukoa. **Käytettävä harkiten**

Annostuksen kesto

☐ Ei määriteltyä kestoä ☒ Määritelty kesto

Alkaen 13.01.2022

Kesto kuukausia 6

Päättymen

Lääke tauolla

☐ Ei ☒ Kyllä

Alkaen päivästä * 13.01.2022

Päättymen päivään 31.01.2022

Antoreitti ja lisätietoteksti

- Myös **antoreitti (ja -tapa)** voidaan kirjata lääkkeelle rakenteisesti. Se tulisi kirjata aina, kun lääke ei ole normaalisti suun kautta otettava.
- Rakenteisia annostustietoja voi lisäksi täydentää tekstimuotisella **Käyttöohjeen lisätiedolla**
 - Esim. tiedot ruokailun vaikutuksesta lääkkeen ottamiseen
 - Huom. Lisätietoteksti pitää olla vain täydentävää tietoa. Se ei saa olla ristiriidassa rakenteisten annostustietojen kanssa.
- Sekä antoreitti että lisätietoteksti tulostuvat **annostusohjeeseen**.

Antoreitti

Mahalaukkuun

Lääkepakkaukseen tulostuva käyttöohje

1 tabletti 3 kertaa päivässä mahalaukkuun. Ruokailun jälkeen.

Käyttöohjeen lisätieto
(esim. ruokailun yhteydessä)

Ruokailun jälkeen

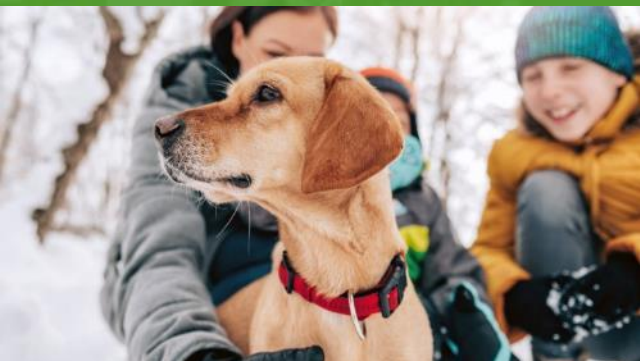
233 merkkiä jäljellä

Rakenteisen annostuksen kirjaaminen

- Perusannostusten kirjaamien rakenteisesti on yksinkertaista ja nopeaa
- Myös monimutkaisempia annostuksiakin pystyy kirjaamaan rakenteisesti – Ei kuitenkaan kaikkea
- Rakenteisista tiedoista muodostetaan aina tekstimuotoinen annostusohje, jota pystyy lukemaan vaikka järjestelmä ei tukisikaan rakenteisen tiedon tallentamista
- 1.5.2022 ei kaikki (kukaan?) vielä tuota rakenteista tietoa, mutta sen käyttö lisääntyy aikaa myöten
- Rakenne tulee järjestelmiin pakolliseksi 31.12.2024

”

Heikki Virkkunen
Ylilääkäri
Terveystieteiden ja
hyvinvoinnin laitos
(THL)
Tieto ja tiedonhallinnan
ohjaus yksikkö

Kiitos!